

Vzpomínky reaktivovaného

Po své rehabilitaci k 1. květnu 1990 jsem nastoupil k 52. muniční základně do Chotěboře - Bílku na funkci zástupce náčelníka základny. Zde jsem se kromě svých povinností, týkajících se zabezpečení techniky, setkal na základě nařízení náčelníka s problematikou strážní služby na všech dvanácti muničních skladech. Na ty jsem zajížděl v rámci nařízených kontrol. Zaujal mě právě stav strážní služby a začal jsem se pít po příčinách tohoto stavu. Úroveň výcviku a přípravy strážní služby byl na velmi nízkém stupni, vojáci nastupovali do služby se stereotypností systému, od teoretického biflování předpisů až po formální procházku po strážním gorodku.

V tehdejší době, před více než deseti lety, jsem žil jako reaktivovaný důstojník v euforické naději, že by bylo možné tento systém změnit a nahradit jej lepším a progresivním. Nejsem přítelem toho, tvrdí-li se, že všechno co bylo dříve, bylo špatné, zvláště na 52. základně jsem narazil na velmi schopný kádr důstojníků, kteří měli zájem systém zlepšit a změnit. Velkou podporou mých myšlenek byl pplk. ing. Šmerhán, zástupce náčelníka, který měl na starosti strážní službu a který rychle pochopil, že mít spojence v době, kdy rozhodoval ješitný přístup náčelníka ve všem co nebylo z jeho hlavy, nic neriskuje, když podpoří moje nadšení. Ne-li převrátit, tedy alespoň poopravit skřípající strážní systém.

S jeho nezištnou pomocí se podařilo spolu s několika nadšenými vojáky vytvořit pokusný systém výcviku, který skončil poměrně úspěšnými ukázkami pro velitele jednotlivých skladů, velitelé strážních čet a pro pracovníky ministerstva. Všem se nový systém zamlouval. Přítomen byl i bývalý poslanec p. Šolc, pracující v té době v branně bezpečnostním výboru. Později, když bylo provedeno školení pro velitele strážních čet, se potvrdila progresivnost tohoto záměru.

Byla vypracována interní metodická příručka obsahující návod, jak jednoduchým způsobem zvýšit odbornou přípravu strážných a vytrhnout je tak z letargického, nudného systému přípravy.

Byla velmi jednoduchá. Celkový systém spočíval v úpravě již mnohde nepoužívané překážkové dráhy, obohacené o některé prvky, jako byla ohňová stěna, průchod dýmovou clonou, obohacené o terče a použití cvičných nábojů pro střelbu z ručních zbraní s použitím některých netradičních prvků, jako palby při přechodu kladiny, nácvik kotoulu se samopalem apod. Jak se ukázalo, zdánlivě jednoduchý výcvik obohacený o spoustu zajímavých a netradičních prvků byl hybným motorem pro vojáky strážních jednotek základny. Další část přípravy sestávala z jednoduchých prvků sebeobranu, boj s bodákem, kata se samopalem, nácvik pádů, kotoulů apod.

Důležité ale bylo zjištění, že se velmi rychle v krátké době zvedla úroveň strážní služby, až to bylo zarážející, jak jednoduše toho bylo dosaženo.

Spis o této zkušenosti spolu s příručkou byl zaslán k posouzení na MO konkrétně k rukám gen. Šíby. Mimo ne zcela zamítavé stanovisko bylo řešeno, že problémy strážní služby řeší nový předpis, který byl v platnosti od 1. 11. 1990 a že tento předpis Vševojsk 7-3 včetně přílohy č. 2 vytváří určité podmínky ke kvalitní přípravě strážních jednotek.

Tvrzení, že nový předpis řeší celou problematiku bylo neadekvátní, srovnáme-li předepsanou tematiku v předpisu do roku 1990 a po něm vydaném novém předpisu. Již na první pohled bylo zřejmé, že autoři sice vydali nový předpis pravděpodobně aby nebyl přeplněn socialistickými – ismy, méně se již zamýšleli nad obsahem předpisu.

Např. zde byla zcela vypuštěna příprava „Družstvo při ničení diverzních skupin“. V době, která následovala ve které byl předpis tvořen, se dalo slovo diverzní zaměnit za teroristické. Vypuštění této přípravy nese svědčí o tom, že autoři pochopili nový trend, kterým se strážní služba měla ubírat.

S odstupem doby již není nutné polemizovat o tom, co bylo či nebylo správné. Bylo to prostě v intencích té doby. Tento problém, který jsem se pokoušel spolu s pracovníky na muniční základně Chotěboř Bílek řešit, bylo možno odbýt pobaveným úsměvem, neboť na velkou spoustu věcí se nyní dívám jinak. Domníval jsem se, že od mého působení na základně až do doby kdy jsem odešel do zálohy se vyřeší tyto problémy, se kterými jsem se já setkal a které jsme se pokoušeli řešit.

Byl jsem ale velmi překvapen, když jsem si přečetl v roce 2002 v časopise A-Report celou přednášku tehdejšího ministra obrany p. Tvrdíka, kde se zmiňuje o neutěšeném stavu na našich muničních skladech a uvádí tytéž závady, které jsem i já objevil v roce 1991. Bylo vidět, že za toto dlouhé období se závady neodstranily a přetrvávají do současné doby. Samozřejmě, že pozdější řešení v armádě - snížení počtu skladů a profesionalizace armády jistě vyřešila spoustu problému, ale také věřím, že ještě nyní se najde dosti skladů, kde obdobné závady přetrvávají jako tomu bylo před deseti a více lety.

Proč toto uvádím a řeknete si jaký to má pro nás smysl. Vzhledem k tomu, že jsem sloužil celých sedm let od roku 1990 do roku 1996, domnívám se, že není na škodu, když poukáži na to, že rehabilitovaní a věřím že jich bylo více, jako já se snažili pomoci naší armádě ať už byl jejich odstup z armády jakýkoliv. Zde se také dostávám k tomu, proč jsem odešel sloužit k Vojenské policii v roce 1992, k této nové zakládané složce. Právě na popud poslance Šolce mi bylo nabídnuto, abych do vojenské policie vstoupil a pomohl při jejím budování. Mohou zodpovědně prohlásit, že jsem tuto službu přijal rád a přes všechna protivenství to byla pro mě veliká satisfakce. Já jsem se snažil šanci plně využít a svou trochou postrčit tuto nově založenou složku o něco dál.

Po absolvování policejní školy v Pardubicích jsem nastoupil do služby u Vojenské policie a odtud v roce 1993 po absolvování Jazykového kurzu v Komorním Hrádku jsem byl vyslán se skupinou vojenských policistů do jednotky v bývalé Jugoslávii – do mise UNPROFOR. Předpokládám, že vzhledem ke svým výsledkům při studiu a znalosti cizích jazyků jsem se dostal na pozici zástupce velitele vojenské policie v sektoru Jih na velitelství do Kninu. Zde jsem sloužil 5 měsíců – velitel kpt. Morterol - Francouz – později povýšen na majora a dalších 7 měsíců pod vedením kpt. Nickersona velitele kanadské policie. Přestože jsem v té době byl podplukovník, vzhledem k uzancím u Military Police - jsem měl hodnost kapitána.

Skupina vojenských policistů v Kninu se skládala ze tří družstev, a to francouzského, keňského a českého. Po odchodu Francouzů a převzetí sektoru

Kanadány byla jednotka Military Police doplněna o družstvo kanadských policistů a od února 1994 k nám do Kninu přibyl ještě kontingent policistů z Jordánska.

Situace, ve kterých se jednotka Military police nacházela, byla dosti napjatá a docházelo k nejrůznějším konfliktům. Zde se také prověřovaly charaktery všech policistů. Ukázala se jistá labilnost francouzských policistů, apatičnost keňských a někdy nevhodné chování i některých našich. To vše se muselo řešit za pochodu a s maximální citlivostí jak k jednotlivým národnostem tak i k místnímu obyvatelstvu, se kterým jsme se denně setkávali. Situace byla o to vyhrcořenější, že tato jednotka se nacházela v místě velitelského stanoviště srbských odzbrojených sil Srbská Krajina. Jednotka MP spolu s jednotkami policistů na jednotlivých kontingentech našich francouzských nebo keňských měla pečovat o bezpečnost na území tohoto samozvaného státu Srbská Krajina, který podle Chorvatů byl na jejich území. Tito měli maximální zájem, aby nám naši situaci neulehčili a pokud se týká Srbů, věděli, že jednou prohrají a proto jejich defétizmus byl někdy velmi destruktivní a situaci nám neulehčoval.

Zažil jsem spoustu příhod, některé úsměvné ale mnohé pobavený úsměv nevyvolávaly. Často se naši od MP dostávali do palebné zóny, byli svědky výbuchu v minových polích, zraněných a zabitých, vypálených vesnic. Na srbském území to byly chorvatské domy a na chorvatském zase srbské, které byly vypáleny. Setkávali jsme se téměř denně s krádežemi vozidel UNPROFOR, s krádežemi materiálu, munice, potravin a pohonných hmot a dalšího materiálu. Zde se mnohdy zúčastňovali bohužel v několika případech i příslušníci jednotek UNPROFOR. Situace nebyla vůbec jednoduchá, přesto jsme museli pokračovat v policejní práci a vytvářet tak zdání, že máme situaci pevně v rukou. Jak se později ukázalo v roce 1995, Chorvati zaútočili a smetli loutkovou vládu Srbské krajiny a nastal další exodus jejich obyvatel. Toto jsem přímo nezažil. Ale znám detaily z vyprávění těch, kteří tuto ofenzivu prožili.

Popisovat tyto zkušenosti by bylo smutné i veselé vyprávění, nyní s odstupem doby již není zde ten pocit, který ve vás zanechal pobyt na tomto území, který mnohé ještě jako můra tlačil v nočním spánku a ne všichni si odnesli z této mise dobré vzpomínky. Proto, je-li možné se i po delší rozdělit s někým o tyto vzpomínky a bude-li zde někdo, kdo chce naslouchat a nebude-li to bráno jako vyprávění starého zbrojnoše, jsem k dispozici.

P.S.:

Po ročním pobytu v misi UNPROFOR jsem byl na několik měsíců zařazen do Ochranné služby VP Města Prahy a v roce 1994 jsem byl přijal na velitelství VP na GŠ AČR. Zde jsem měl na starosti speciální přípravu a výcvik nových policistů. V roce 1995 jsem vydal Metodickou pomůcku pro výcvik vojenských policistů. Absolvoval jsem Kurz vojenských pyrotechniků v Opavě a položil základy pyrotechnické služby VP-GŠ. Bohužel v této oblasti, jak jsem se později dozvěděl, nebyl vhodný pokračovatel a tak tato velmi důležitá složka nedošla plného ocenění.

Po odchodu do zálohy v prosinci 1996 jsem pracoval v bezpečnostní agentuře v Karlových Varech, kde jsem zúročil svoje zkušenosti. Pro městskou policii v Karlových Varech jsem provedl jsem několik odborných školení z pyrotechniky, taktéž pro pracovníky městského úřadu v Chodově u K. Varů a pro příslušníky Vojenské policie na velitelství Táboře.

Několikrát jsem jel do Poličky vyučovat ve speciálních pyrotechnických kurzech, pořádaných pod záštitou Odborného institutu speciální techniky a v březnu a dubnu 2003 jsem se podílel na přípravě našich Vojenských policistů v Českém Krumlově pro službu v Iráku a Afghánistánu a speciální jednotky pro ochranu objektů. Spolu s Ing. Janíčkem jsem napsal knihu „Pyrotechnik v boji proti terorismu“, která bylo vydána v roce 2001.

V současné době pracuji na skriptech pro VP „Ochrana důležitých objektů“.

Toto je krátké moje curriculum vitae. Pokud shledáte, že je k něčemu, můžete jej použít třeba i ve zkrácené formě. **Pokud ne, klidně jej hodíte do koše.**

Na závěr snad jedna z mnoha příhod v bývalé Jugoslávii:

Tato příhoda se odehrála v době, kdy jsem byl na velitelství v Kninu asi 3 měsíce po mém nastoupení do funkce zástupce, jak jsem předeslal. V té době jsem již nabyl jakési zkušenosti s vedením mezinárodní skupiny policistů a mimo jiné jsem měl na starosti kontrolu strážní služby přímo na velitelství v Kninu. Zde se začal rozmáhat neblahý zvyk, že vojáci, kteří střežili velitelství a byli to kenžští vojáci, měli problémy s pitím alkoholu, ne přímo při službě na bráně a na strážních stanovištích, ale celkově. Služba v těchto podmínkách byla na jedné straně jednotvárná a na druhé straně mimo objekt velitelství nebylo nikdy bezpečno. Snad proto a pro mnohé další okolnosti v době války se zde rozšířil tento neblahý návyk.

A v tomto duchu jsem také nařizoval policistům, aby prováděli kontroly vozidel, která přijížděla ze služebních cest se zaměřením na stav osádek a prováděli dechové zkoušky.

Jednoho dne - a to bylo v době, kdy velitel kpt. Morterol odjel služebně do Francie a já jsem zůstal poprvé sám jako velitel skupiny, se stala tato příhoda.

Při kontrole přijíždějícího nákladního vozidla na bráně jeden z francouzských policistů kontrolovat řidiče a druhý otevřel dveře u velitele vozu, protože se mu zdálo, že řidič spí. V okamžiku kdy tyto dveře otevřel a snažil se upoutat pozornost velitele vozu, tento se nahnul a vypadl z vozidla. Francouzský policista se jej marně snažil zachytit ale on dopadl vedle kabiny vozidla. V ten okamžik se policista sklonil nad velitele vozu a pomáhal mu vstát, poznal, že velitel vozu je opilý. Za pomoci ostatních policistů byli velitel i řidič předvedeni do kanceláře MP k výslechu. Zde byla také provedena kontrolní dechová zkouška a přivolaný lékař provedl odběr krve obou keňských vojáků. Vozidlo bylo v pořádku zaparkováno a velitel čtyř keňských vojáků byl vyzván, aby si pro oba delikventy přišel. Když odešli, napsal jsem hlášení pro jejich velitele a tím jsem považoval celou věc za skončenou.

Opak byl ale pravdou. Druhý nebo třetí den, již si nevzpomínám, se u mne v kanceláři objevil major keňské armády s nadporučíkem a hledali velitele Military police. Vzhledem k tomu, že velitel byl mimo, zodpovídal jsem za veškeré dění já osobně.

První otázkou majora keňské armády byla, kdo je velitelem a když jsem se představil, ptal se mě, jakou mám hodnost. Odpověděl jsem mu že jsem kapitán. On nato odpověděl, že se nebude bavit, jelikož mám nižší hodnost než on a oznámil, že si bude stěžovat přímo FPM (Forst Provost Marshall) veliteli Military police do Zagrebu.

V tom okamžiku jsem byl na rozpacích a uvědomil jsem si, že bych mohl tento svůj první případ ve funkci velitele také pěkně zkazit a v tom mě napadla spásná myšlenka. Věděl jsem, že výcvik keňské armády prováděli angličtí instruktoři podle anglických regulí.

Tak trochu jsem napodobil snobské jednání anglických důstojníků, které jsem odkoukal za těch několik měsíců a řekl jsem mu s hraným despektem, že jsem podplukovník české armády, ale vzhledem k okolnostem, abychom nezahanbovali své francouzské spolubojovníky, že máme takové hodnosti jako oni. Dále jsem se ho otázal, jestli je pro něj podplukovník dostatečná hodnost.

Jeho reakcí jsem byl překvapen. Onen major se postavil do vzorného pozoru, spolu s nadporučíkem zasalutoval a poprosil o prominutí. Od tohoto okamžiku jsme mohli konečně přistoupit k osvětlení toho případu. Ukázalo se, že v tomto případě ho více zajímalo, ne jak celý případ byl spáchán, ale to, že mu vysvětlení dodal sám podplukovník české vojenské policie a on by těžko svému nadřízenému vysvětloval, že se spokojil s nějakou nižší šarží, od níž přijal vysvětlení, a to pro něj bylo podle mého soudu to nejpodstatnější.

Já si v opačném případě neumím přestavit co by to znamenalo, kdybych toto neobhájl a nechal ho pouze ve stadiu nějakých dohadů vzhledem k tomu, co po vystřízlivění uvedl keňský voják, jak jsem se z hovoru dozvěděl - že se podle něj jednalo o rasistický útok na něho. Někaký alkohol, který byl původcem tohoto konfliktu, milého majora ani nezajímalo. Po mém pravdivém vysvětlení, jak se okolnosti udály, byl spokojen a nebezpečí bylo zažehnáno.

To byla moje velká zkušenost, kdy jsem se pak v budoucnosti velmi opatrně obíral dalšími případy, které by mohly mít národnostní či etnickou motivaci.

Od této doby jsem vždycky kladl na srdce svým policistům, aby byli velmi opatrní při setkání s jakýmkoliv etnikem a v žádném případě ho nepodceňovali. Obyčej pro nás možná někdy neobvyklý nebo nepochopitelný může mít v případě jeho nepochopení v práci policisty na mezinárodní půdě nedozírné následky.

Toto byla spíš úsměvná příhoda, ale byly i další...

Plk. Petr Drahovzal DiS

vrchní rada vojenské policie v záloze v.r.